

Antibiotiku patēriņa analīze Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā laikposmā no 2006. līdz 2013. gadam

Inese Sviestiņa¹, Dzintars Mozgis²

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Farmācijas fakultāte,

² Sabiedrības veselības un epidemioloģijas katedra

Ievads. Saskaņā ar literatūras datiem, līdz pat 50% antibiotiku (AB) stacionāros tiek lietotas nekorekti (plaša darbības spektra antibiotiku izvēle gadījumos, kad būtu jāizmanto šaura darbības spektra AB, neatbilstošs ievades veids, piemēram, intravenozo AB lietošana gadījumos, kad iespējams pāriet uz *per os* AB, ievades laika neievērošana u. c.). AB ir vienas no biežāk ordinētām zālēm bērniem, tāpēc ir būtiski analizēt šo zāļu lietošanu bērniem.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izpētīt būtiskākās AB patēriņa tendences Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietnē "Torņakalns".

Pētījumā tika analizēts visu AB patēriņš sistēmiskai lietošanai no ATĶ J01 klases laikposmā no 2006. gada 1. janvāra līdz 2013. gadam 31. decembrim. Dati par AB izlietojumu slimnīcas nodaļās tika ņemti no aptiekas datu bāzes: flakonu, tablešu skaits vispirms tika pārrēķināts gramos, pēc tam – definētās diennakts devās (DDD). Pacientu ārstēšanas intensitātes raksturošanai izmantots ārstēto pacientu un gultas dienu skaits (GD). Korelācijas un regresijas analīze izmantota, lai noteiktu sakarības ciešumu starp AB patēriņu un laikposmu (gadu).

Rezultāti. Laikposmā no 2006. līdz 2013. gadam pacientu ($r = -0,89$, $p < 0,05$), GD ($r = -0,99$, $p < 0,05$) skaits, kā arī vidējais ārstēšanas ilgums ($r = -0,98$, $p < 0,05$) ir statistiski ticami samazinājies. Šajā laikposmā pavisam lietota 91 zāļu forma: 44 (48%) intravenozās un 47 (52%) *per os* zāļu formas. Kopējais lietoto zāļu formu skaits ($r = -0,83$, $p < 0,05$) un *per os* zāļu formu skaits ($r = -0,76$, $p < 0,05$) ir samazinājies. Kopējais AB patēriņa apjoms (DDD) ir samazinājies ($r = -0,77$, $p < 0,05$) no 58847 DDD 2006. gadā līdz 45406 DDD 2013. gadā. Kopējais AB patēriņš, to izsakot DDD / 100 GD, ir pieaudzis no 39,5 DDD / 100 GD 2006. gadā līdz 49,4 DDD / 100 GD 2013. gadā. Tas ir pieaudzis par 9,9 DDD / 100 GD (25,1%), bet pieaugums nav statistiski ticams ($p = 0,22$). AB patēriņš uz 100 pacientiem ir nedaudz samazinājies: no 225,9 DDD / 100 pacientiem 2006. gadā līdz 204,4 DDD / 100 pacientiem 2013. gadā, bet tas nav statistiski ticams ($r = -0,66$, $p = 0,08$). Biežāk lietotās AB grupas zāles laikposmā no 2006. līdz 2013. gadam ir β laktāma AB, penicilīni (J01C) un citas β laktāma AB (J01D), kas kopā veido 76% no kopējā AB patēriņa 2006. gadā un 74% 2013. gadā. Plaša darbības spektra penicilīniem (J01CA) statistiski ticami ir mainījušies tikai patēriņa apjoms: DDD ($r = -71$, $p < 0,05$), taču intensitāte nav statistiski ticami mainījusies: DDD / 100 GD ($r = 0,47$, $p = 0,24$) un DDD / 100 pacientiem ($r = -0,57$, $p = 0,14$). Ir samazinājies pirmās paaudzes cefalosporīnu patēriņš DDD / 100 GD ($r = -0,82$, $p < 0,05$), bet otrās paaudzes un jo īpaši trešās paaudzes cefalosporīnu patēriņš ir pieaudzis: attiecīgi ($r = 0,90$, $p < 0,05$) un ($r = 0,92$, $p < 0,05$). Ir pieaudzis ceftriaksona patēriņš: DDD / 100 GD ($r = 0,91$, $p < 0,05$), bet cefazolīna patēriņš ir samazinājies DDD / 100 GD ($r = -0,82$, $p < 0,05$).

Secinājumi. Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas novietnē "Torņakalns" netiek pietiekami lietotas *per os* antibiotikas. Trešās paaudzes cefalosporīnu (jo īpaši ceftriaksona) lietošanas pieaugums var veicināt rezistences attīstību, tāpēc ir nepieciešams papildu pētījums, lai rastu skaidrojumu šīs grupas antibiotiku patēriņa izmaiņu iemesliem.